

Peer mediation (leerlingbemiddeling)

Hoe leerlingen met conflicten kunnen omgaan

Leerlingen zijn vaak slachtoffer van geweld zoals pesten, bedreiging, discriminatie, intimidatie, ... Veel van wat zich tussen leerlingen afspeelt, blijft buiten het gezichtsveld van de leerkrachten en opvoeders. Maar scholen en internaten kunnen er niet omheen: conflicten en geweld zijn op de een of andere manier aanwezig. Het formuleren van omgangs- of leefregels kan gedeeltelijk een antwoord bieden op deze vragen en problemen. Maar reglementering kan conflicten niet voorkomen. Het is goed te zoeken naar methodieken die ertoe kunnen bijdragen dat men conflicten in een vroeg stadium ontdekt, zodat men escalatie voorkomt en de conflicten oplost. De beheersing en het oplossen van conflicten dragen bij tot de sfeer op school en in het internaat. Peer mediation kan daarbij helpen.

1. Wat is leerlingbemiddeling (peer mediation)?

Leerlingen zoeken samen een oplossing voor een conflict, met de hulp van twee gelijken (of peers) die optreden als bemiddelaars. Dat is kort gezegd waar peer mediation, of leerlingbemiddeling, op neer komt. Dank zij peer mediation krijgen leerlingen de kans om hun problemen zelfstandig op te lossen. Zij kunnen zelf naar een leerling-bemiddelaar toe stappen, of worden daarnaar verwezen door hun klasgenoten of een volwassene op school.

Peer mediation: wat is dat?

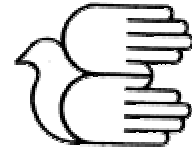
peer = iemand uit zijn referentiegroep. Bv. als 16-jarige kunnen dat klasgenoten uit het 5de zijn, maar ook de andere leden van het koor, chiro-vrienden, ...

mediation = bemiddeling, een middel om tot een oplossing te komen.

Bemiddeling is slechts één conflicthanteringsmethode. Het verschilt van zowel arbitrage als onderhandeling. Bij arbitrage gaat een derde persoon, die een zeker gezag heeft, de knoop doorhakken. Hij/zij kan hierbij eventueel rekening houden met de beide betrokkenen, maar hoeft dit helemaal niet te doen. Deze methode wordt vaak op scholen door leerkrachten gebruikt. Bij onderhandeling gaan de beide conflictpartijen zelfstandig en samen naar een oplossing op zoek.

Het doel van leerlingbemiddeling is om tot een win-win oplossing te komen, een oplossing die dus beide partijen dat geeft wat ze zoeken (misschien niet alles wat ze willen, maar voldoende om verder samen te leven in een 'veilig' klimaat).

2. Peer mediation in grote lijnen

- Een bemiddelingssessie duurt niet meer dan 15 minuten. Bij grotere problemen of vele conflictpunten kunnen meerdere sessies gehouden worden.
- De deelname van de leerlingen aan bemiddeling en aanvaarding van de oplossing zijn geheel vrijwillig.
- De inhoud van de bemiddelingssessie is vertrouwelijk (mits enkele beperkingen, die vooraf aan de conflictpartijen meegedeeld worden).
- Tijdens bemiddeling worden andere bestraffende maatregelen van school en ouders uitgesteld.
- De leerkrachten ondersteunen de doorverwijzing van conflicten naar de leerlingbemiddelaars.

3. De bemiddelaars

- Bemiddelaars zijn **neutraal**, ze blijven **onpartijdig**. Ze trachten om de gevoelens en wensen van beide partijen te begrijpen.
- Bemiddelaars doen de **begeleiding** (begeleiden het gehele proces). Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor de gespreksinhoud bij de partijen zelf ligt. De bemiddelaars zijn verantwoordelijk voor het verloop van het gesprek en de naleving van de regels. Zij geven hun eigen mening dus niet!
- Bemiddelaars zijn gebonden aan de **zwijgplicht**. Ze behandelen de inhoud van de bemiddelingssessie dus vertrouwelijk. Enkel de coördinator valt mee onder de vertrouwelijkheid. Anderen kunnen, indien nodig, enkel ingelicht worden over of er een sessie heeft plaatsgevonden en of men tot een overeenkomst is gekomen.
- Bemiddelaars werken **vrijwillig**. De bemiddelaars kunnen een sessie afbreken indien ze van mening zijn dat het geen zin meer heeft om verder te gaan. Dit kan gebeuren wanneer één partij zich systematisch niet aan de regels houdt, of niet bereid is voldoende open en eerlijk te zijn.
- Bemiddelaars werken **oplossingsgericht**. Ze werken niet naar één specifieke oplossing toe maar bevorderen het herstel en stimuleren de partijen om naar elkaar te luisteren en mogelijke oplossingen met elkaar te bespreken.

4. De fasen van een bemiddeling

In eerste instantie moet er dus een conflict zijn tussen minstens twee partijen. Beide partijen moeten bereid zijn om aan de bemiddelingssessie deel te nemen.

Ervaren bemiddelaars gebruiken in de realiteit deze fasen vaak door elkaar heen, maar in de schoolcontext wordt ervoor gekozen deze structuur wel duidelijk aan te houden.

Fase 1: Kennismaking, uitleggen van bemiddeling en de spelregels, instemming verkrijgen, complimenteren voor moed om dit conflict aan te pakken.

Fase 2: Ontdek hun verhalen. Beide partijen kunnen hun verhaal doen.

Fase 3: Ga dieper! Tracht de persoonlijke betekenis van het conflict te vinden (gevoelens, belangen, noden).

Fase 4: Op zoek naar oplossingen.

Fase 5: Afsluiting: het eens worden over een oplossing en deze dan in een schriftelijke overeenkomst vastleggen.

De opvolging is zeer belangrijk. Komen beide partijen hun afspraken na? Is het conflict hiermee ook daadwerkelijk van de baan?

5. Voordelen

Conflicten horen bij het leven, daar kan niemand omheen. Het gaat er dus niet zo zeer om, of iemand conflicten tegenkomt, maar hoe hij of zij er daarmee omgaat. Peer mediation biedt de leerlingen een alternatieve, positieve manier om met ruzies en conflicten om te gaan : degenen met het conflict zoeken samen naar een eerlijke oplossing. Het geeft ze de kans om hun verhaal te doen en daadwerkelijk gehoord te worden. En ze leren goed naar de ander te luisteren en zo erachter te komen hoe die ander zich bij het conflict voelt. Wanneer leerlingen horen dat de ander net zo met het conflict zit als zijzelf, is dat een grote opluchting. Het brengt een oplossing vaak al dichterbij.

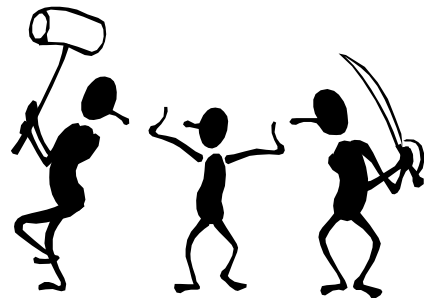
Leerlingen die leren bemiddelen en degene die op een andere manier met bemiddeling te maken hebben, krijgen een levensvaardigheid onder de knie: ze leren hoe ze met conflicten kunnen omgaan. Daar hebben ze de rest van hun leven profijt van. De ervaring leert dat de sfeer op scholen waar leerlingbemiddeling is ingevoerd er merkbaar op vooruit gaat. Conflicten zullen er altijd blijven, maar met bemiddeling kunnen ze worden aangepakt voordat het uit de hand loopt.

Leerkrachten en opvoeders zijn bovendien minder tijd kwijt aan het oplossen van conflicten tussen leerlingen, omdat de meeste conflicten door bemiddelaars kunnen worden begeleid.

Doordat bij peer mediation leerlingen zelf ingeschakeld worden om conflicten te bemiddelen, hebben ze sterker het gevoel betrokken te zijn bij het hele schoolgebeuren. Er wordt immers vertrouwen gesteld in hun mogelijkheden om opbouwend met conflicten om te gaan. Deze vorm van participatie leidt tot meer welbevinden en bevordert de verbondenheid tussen de leerlingen.

6. Waarom het werkt

Kinderen en jongeren kunnen de conflicten van hun leeftijdsgenoten beter begrijpen dan volwassenen: ze spreken elkaars taal, en begrijpen goed wat er in de ander omgaat. Peer mediation is voor leerlingen een manier om over hun problemen te praten zonder dat een volwassene een oordeel zal vellen. De bemiddelaars laten de leerlingen in hun waarde, en richten zich puur op het oplossen van het probleem. Ze zijn neutraal, en de gesprekken zijn vertrouwelijk. Wat een bemiddelaar vooral doet, is goed luisteren, en zorgen dat leerlingen met een conflict ook naar elkaar luisteren.

7. Training

Voordat de geselecteerde leerlingen als bemiddelaars aan de slag kunnen, worden ze getraind. Nadien worden ze begeleid door een interne coördinator. Regelmatig gaan de peer mediators samen met de coördinator rond tafel zitten, om problemen aan te kaarten, ervaringen uit te wisselen, ...

8. Wat biedt de samenwerking Pax Christi Vlaanderen-IVCO?

- Pax Christi Vlaanderen en Ivco begeleiden dit project in scholen door de ontwikkeling, planning en vorming van conflictbemiddelaars. IVCO (Instituut Voor Competentieontwikkeling) is een netwerk van zelfstandige coaches en trainers die werken in het veld van opleiding en Human Resources Development. Begeleiders voor peer mediation zijn Liselotte Baeijaert en Els Janssens.
- Peer mediation is een methode die in zeer diverse scholen en internaten reeds is toegepast. Wij vinden het dan ook zeer belangrijk om samen met een school of internaat te gaan kijken hoe dit project concreet in hun situatie uitgewerkt kan worden.
- Wij bieden een meerjarig begeleidingsprogramma aan, dat afgestemd is op de noden en vragen van een school of internaat.
- Afhankelijk van de vraag kunnen wij de eerste generatie bemiddelaars trainen en de school erin begeleiden om dit uiteindelijk zelf op zich te nemen. Wij bieden ook een nascholing voor leerkrachten aan.

Wenst u meer informatie? Contacteer

PAX CHRISTI VLAANDEREN, Myriam De Bonte – Italiëlei 98a – 2000 Antwerpen - 03/225 10 00
IVCO – Vlazendaallaan 22 - 1701 Itterbeek - www.ivco.be – 02/567 09 80